

Total No. of Questions : 6]

SEAT No. :

P2885

[Total No. of Pages : 4

[5801]-210
First Year B.Com.
CO-OPERATION - II
125 E : Theory and Practice of Co-operation - II
(2019 Pattern) (Semester - II)

Time : 2½ Hours]

[Max. Marks : 70

Instructions to the candidates:

- 1) *Question. No. 1 and Question. No. 6 are compulsory.*
- 2) *Solve any three questions from Q. No.2 to Q. No. 5.*
- 3) *Figures to the right indicate full marks.*

Q1) A) Fill in the blanks: (Any 5)

[5]

- i) Interest Rate of Deposits of a co-operative credit societies are fixed by _____.
  - a) RBI
  - b) General body
  - c) Registrar
- ii) Robert Owen, Dr. William King, Louis Luzzatti, Louis Blanc are examples of some of the _____.
  - a) Economists
  - b) Co-operative leaders
  - c) Business men
- iii) _____ Indian Business and industry free from unnecessary restrictions.
  - a) Privatization
  - b) Liberalization
  - c) Disinvestment
- iv) NCUI stands for _____.
  - a) National Central Union of India
  - b) National Co-operative Union of India
  - c) National Council for Co-operation in India

P.T.O.

- v) _____ structure is followed by co-operatives society in India.
- Federal structure
  - Unitary structure
  - Centralized structure
- vi) _____ is based on the principle of self - help through mutual help abolition of profits and service above self - help.
- co-operation
  - Capitalism
  - Socialism

B) Match the Pairs:

i) MRTPA	a) 1904
ii) Co-operation credit society Act	b) 1963
iii) Liberalization	c) 1962
iv) NCDC setup	d) 1991
v) NCDC Act	e) 1969
	f) 1964

Q2) What is co-operative society? Explain the weaker section in co-operatives. [15]

Q3) What is co-operative management? Write in detailed management structure of co-operative management. [15]

Q4) What is privatization? Explain the Impact of privatization on co-operative movement. [15]

Q5) What do you mean by NCUI? Explain the objectives of NCUI. [15]

Q6) Short Notes: (any three) [15]

- Rural and urban co-operatives.
- Role of chairman of co-operative management.
- Liberalization Impact of co-operative movement.
- Regional Institute of co-operative management.
- Management committee in co-operatives.

Total No. of Questions : 6]

P2885

[5801]-210

First Year B.Com.

CO-OPERATION - II

125 E : Theory and Practice of Co-operation - II

(2019 Pattern) (Semester - II)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 2½ तास]

[एकूण गुण : 70

- सूचना :-
- 1) प्रश्न क्र. 1 आणि प्रश्न क्र. 6 सोडविणे आवश्यक आहेत.
  - 2) प्रश्न क्र. 2 ते 5 पैकी कोणतेही 3 प्रश्न सोडवा.
  - 3) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.1) अ) रिकाम्या जागा भरा. (कोणतेही पाच)

[5]

- i) सहकारी पतसंस्थेच्या ठेवींचे व्याजदर ..... कडून निश्चित केले जातात.
  - अ) आर. बी. आय.
  - ब) जनरल बॉडी
  - क) निबंधक
- ii) रॉबर्ट ओवेन, विल्यम किंग, लुई लुझाट्टी, लुई ब्लॅक ही ..... ची उदाहरणे आहेत.
  - अ) अर्थशास्त्रज्ञ
  - ब) सहकारी नेते
  - क) व्यापारी पुरूष
- iii) भारतीय व्यवसाय आणि उद्योगांना अनावश्यक निर्बंधापासून ..... मुक्त करते.
  - अ) खाजगीकरण
  - ब) उदारीकरण
  - क) निर्गुंतवणूक
- iv) NCUI म्हणजे .....
  - अ) नॅशनल सेंट्रल युनियन ऑफ इंडिया
  - ब) नॅशनल कोऑपरेटिव्ह युनियन ऑफ इंडिया
  - क) भारतातील राष्ट्रीय सहकार परिषद

- v) ..... संरचना भारतात सहकारी संस्थानंतर आहे.
 अ) फेडरल संरचना
 ब) एकात्मक रचना
 क) केंद्रीकृत संरचना
- vi) ..... हे परस्पर मदतीद्वारे स्वमदत, नफा रद्द करणे आणि स्वयं मदतापेक्षा सेवा या तत्वावर आधारित आहे.
 अ) सहकार्य
 ब) भांडवलशाही
 क) समाजवाद

- ब) जोडया जुळवा [5]
i) MRTPA	अ) 1904
ii) सहकारी पतसंस्था कायदा	ब) 1963
iii) उदारीकरण	क) 1962
iv) NCDC setup	ड) 1991
v) NCDC कायदा	इ) 1969
	फ) 1964

प्र.2) सहकारी संस्था म्हणजे काय? सहकारातील दुर्बल घटक सांगा. [15]

प्र.3) सहकारी व्यवस्थापन म्हणजे काय? सहकारी व्यवस्थापनाची रचना सविस्तर लिहा. [15]

प्र.4) खाजगीकरण म्हणजे काय? खाजगीकरणाचा सहकार चळवळीवर होणारा परिणाम स्पष्ट करा. [15]

प्र.5) NCUI म्हणजे काय? NCUI ची उद्दिष्टे स्पष्ट करा. [15]

प्र.6) टिपा लिहा. (कोणत्याही तीन) [15]

- अ) ग्रामीण आणि शहरी सहकारी संस्था
 ब) सहकारी व्यवस्थापनाच्या अध्यक्षाची भूमिका
 क) सहकारी चळवळीवर उदारीकरणाचा प्रभाव
 ड) प्रादेशिक सहकारी व्यवस्थापन संस्था
 इ) सहकारातील व्यवस्थापन समिती

